

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ЧИННИК СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Христенко О. А., канд. екон. наук, доцент
olhakhrystenko@gmail.com

Нехайчик Є. Є., здобувач вищої освіти,
nehay4ikelisaveta@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет

Розширення прав та можливостей жінок та просування гендерної рівності є важливою умовою для прискорення процесу сталого розвитку. Ліквідація всіх форм дискримінації проти жінок та дівчат – це не лише невід'ємна умова для забезпечення прав людини, а й фактор, що впливає на багато інших напрямів людського розвитку.

Ми проаналізували спроби світової спільноти вирішити цю проблему в глобальному масштабі. Зокрема, розглянули програми дій, прийняті та здійснювані міжнародними організаціями з метою покращення становища жінок та розширення їх можливостей.

До кінця ХХ століття у світових концепціях розвитку відбулися якісно позитивні зміни: якщо раніше поняття «соціальний розвиток» та «економічний розвиток» були односторонніми, нині їх замінили загальнолюдським терміном "людський розвиток". Важливе значення цього поняття у тому, що воно означає новий і якісний спосіб мислення щодо завдань та стратегій розвитку.

Відповідно до концепції розвитку, основою соціального розвитку є інтереси людини. Вони складаються з наступних напрямків:

- створення рівних можливостей для всіх членів суспільства;
- збереження переходу цих можливостей від покоління до покоління;
- досягнення активної участі всіх людей у процесі суспільного розвитку

та

створення широких можливостей ефективного використання результатів участі [1].

Різні загальносвітові концепції розвитку людини спрямовані на розширення повноважень всіх членів суспільства. Однак, як відомо з історичного досвіду, серед різних соціальних груп населення досі існують глибоке майнове розшарування та розбіжності у їхніх можливостях. Незважаючи на те, що з початку ХХІ століття розробляються та здійснюються на практиці різні програми, спрямовані на пом'якшення гендерних відмінностей, на забезпечення рівних прав між всіма людьми, і досі жінки мають соціальні відмінності з чоловіками. Це спостерігається у наймані на роботу, вільному виборі виду роботи або професії, у сфері підвищення кар'єри, отриманні освіти, в участі в процесі розробки законів, у розпорядженні своїм доходом, ухваленні самостійних рішень з питань, що стосуються власної долі

тощо. Ліквідація цих відмінностей є складним процесом, і сьогодні ця проблема піднята до загальнолюдської проблеми

У країнах, де беруться до уваги ці принципи, ліквідується нерівноправність між чоловіками та жінками. Нова гендерна концепція побудована на усвідомленні того, що біологічна стать та соціальна стать (gender) відрізняються один від одного. Суспільні відносини між статями визначаються не тільки біологічною своєрідністю чоловіків і жінок, а й суттєвим розширенням їхніх соціальних ролей [2].

Стать - це анатомічне, фізіологічне поняття, тобто єдність біологічних особливостей, що визначають належність індивіда до біологічної статі. Однак, між людьми, крім біологічних відмінностей, є також і поділ соціальних ролей, видів діяльності, поділ у діях та психологічні характеристики. На відміну від статі гендер формується психологічними, культурними та соціальними засобами. Чоловіки та жінки виконують свої гендерні ролі згідно з певними гендерними стандартами.

На рисунку нижче представлена динаміка рівня зайнятості жінок та чоловіків в Україні віком 15-70 років (серед усіх жінок та чоловіків відповідно) протягом 2010-2020 років. Ми переконані, що рівень зайнятості прямо залежить від гендерних стереотипів у суспільстві.

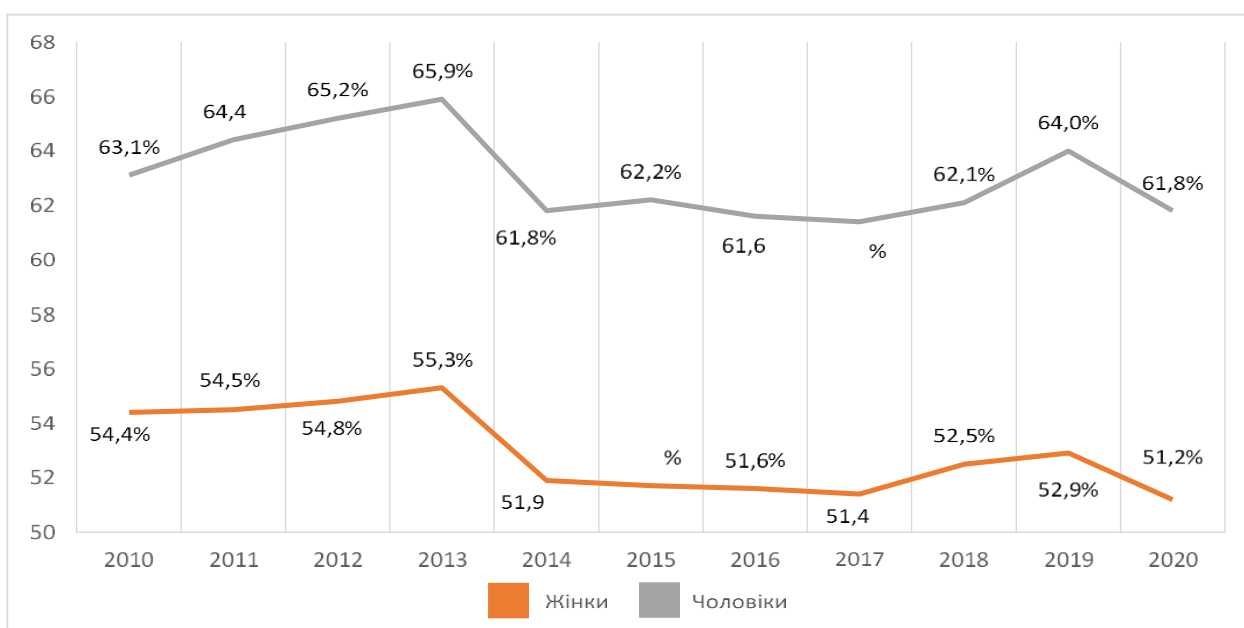

Рис. Динаміка рівня зайнятості в Україні

Джерело: [3]

Протягом 2010–2012 років рівень зайнятості жінок становив близько 55%, за 2013–2014 роки цей показник знизився до 52%. Серед чоловіків спостерігалася схожа тенденція – цей показник зменшився з 65% до 62%. Рівень зайнятості жінок у 2020 році був найнижчим (51%) за останні десять років. Це може бути наслідком локдауну та карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією коронавірусу, яка особливо негативно вплинула на жінок. Жінки залишаються вразливою категорією суспільства, тому на їх працевлаштування

та збереження місця роботи впливають зовнішні обставини. Якщо для чоловіків локдаун не став перешкодою для праці, то гендерна нерівність мала відбиток щодо тенденції з жінками.

Згідно з гендерною концепцією, у діяльності з розвитку здійснюється перехід від гасла «Жінки у розвитку» до гасла «Гендер та розвиток». Застосування гендерного підходу щодо участі різних груп населення в діяльності на розвитку, виходячи зі своїх соціальних ролей і переваг, дало можливість розробки гендерної стратегії розвитку, яку увійшли такі завдання:

- розгляд потреб та запитів жінок у пріоритетному порядку та взяття їх на облік;
- з'ясування становища жінок у суспільстві стосовно становища чоловіків;
- домогтися усвідомлення самими жінками свого становища, вимог та запитів;
- виявити перешкоди, що заважають поліпшенню становища жінок;
- розширити сфери діяльності жінок, виявити можливості освоєння ними традиційних чоловічих професій;
- ліквідувати безпосередні причини та наслідки приниження жінок [4].

За останнє десятиліття світова спільнота дедалі більше усвідомлює і підкреслює нерозривний зв'язок між метою досягнення гендерної рівності та здійсненням інших глобальних завдань у світі, зокрема мети сталого розвитку.

У «Декларації Тисячоліття», яка була прийнята на зустрічі на найвищому рівні країнами-членами ООН у вересні 2000 року, прямо сказано, що просування гендерної рівності — істотна умова для скорочення бідності та голоду та умова розвитку [5].

Цей принцип закріплено у міжнародних документах, які підтримані Україною. Зокрема, вищезгаданий документ (відомий як «Цілі Розвитку Тисячоліття»), схвалений на Саміті Тисячоліття 147 розділами держав та урядів, став порядком денним для світової спільноти. В ньому визначено 8 цілей щодо конкретних галузей розвитку. Мета № 3 - це боротьба з дискримінацією щодо жінок та забезпечення гендерної рівності.

Гендерна рівність – це одна з 17 Глобальних цілей, які формують порядок денний сталого розвитку до 2030 року. Цілі сталого розвитку покликані поглибити та розширити ці досягнення, забезпечивши повне та повсюдне викорінення дискримінації проти жінок та дівчат. В даний час у деяких регіонах зберігається значний рівень гендерної нерівності в можливостях оплачуваної праці, а також суттєвий розрив між чоловіками та жінками на ринку праці. Насильство та експлуатація, нерівний розподіл неоплачуваного догляду та домашньої праці, а також дискримінація у сфері прийняття рішень на державному рівні – все це ще створює великі бар'єри розвитку.

Список використаних джерел:

1. Цілі сталого розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>.

2. Концепція комунікації у сфері гендерної рівності [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-konceptsiyu-komunikaciyi-u-sferi-gendernoyi-rivnosti>.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Чичкало-Кондрацька І. Б. Гендерна нерівність у зарубіжних країнах: причини виникнення, особливості розвитку та державна політика з її подолання [Електронний ресурс] / І. Б. Чичкало-Кондрацька, А. К. Дерев'яно // Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_73_1_2019_ukr/6.pdf.

5. Декларація тисячоліття [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_621#Text.

УДК 346.52:346.2

МОНІТОРИНГ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ: НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Чебан Ю. Ю., канд. екон. наук, доцент
e-mail: heban@mnaui.edu.ua

Мороз Т. О., канд. екон. наук, доцент
e-mail: moroz@mnaui.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Черновол С. В., начальник відділу контролю у сфері закупівель
e-mail: chernovol@ukr.net

Управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області

Використання бюджетних коштів через публічні закупівлі завжди було у центрі уваги суспільства, науковців, керівництва держави задля забезпечення його ефективності та прозорості. Відповідно до чинного законодавства для забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвитку добросовісної конкуренції здійснюється державне регулювання та контроль у сфері закупівель, зокрема моніторинг закупівель.

Моніторинг публічних закупівель є унікальним заходом державного фінансового контролю, особливість якого полягає у відкритості та прозорості, щодо основних дій як замовників, так і працівників Державної аудиторської служби. Результати моніторингу відображаються в електронній системі закупівель публічно. Ця процедура має такі основні етапи: прийняття рішення про проведення моніторингу; початок проведення моніторингу; взаємодія з Замовником; надання висновку; надання роз'яснень Замовнику.

Отже, основним завданням державного фінансового контролю є організація раціонального та ефективного витрачання бюджетних коштів, зокрема і під час здійснення публічних закупівель. Саме тому виконання цих завдань під час досліджуваних процедур вимагає перегляду та накреслення